

สรุปการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ  
เพื่อการพัฒนาและสนับสนุนโครงการวิจัยไทศึกษาในอนาคต  
ชุดโครงการประเมินสถานภาพไทศึกษา

โบราณคดี

รัศมี ชูทรงเดช

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สัญญารับทุนเลขที่ PDG 01/054/2540

31 กรกฎาคม 2541



สรุปการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ  
เพื่อการพัฒนาและสนับสนุนโครงการวิจัยไทศึกษาในอนาคต  
ชุดโครงการประเมินสถานภาพไทศึกษา

โบราณคดี

รัศมี ชูทรงเดช

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สัญญารับทุนเลขที่ PDG 01/054/2540

31 กรกฎาคม 2541



สรุปการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ  
เพื่อการพัฒนาและสนับสนุนทุนโครงการวิจัยไทศึกษาในอนาคต  
ชุดโครงการประเมินสถานภาพไทศึกษา

## โบราณคดี

รัศมี ชูทรงเดช

6 4010054

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สัญญารับทุนเลขที่ PDG 01/054/2540

31 กรกฎาคม 2541



รายงานผลสรุปการดำเนินงานตลอดโครงการ

โครงการประเมินสถานภาพไทยศึกษา ด้านโบราณคดี

โดย

อาจารย์ ดร. รัศมี ชูทรงเดช

เอกสารเสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ

สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 สิงหาคม 2541



รายงานผลสรุปการดำเนินงานตลอดโครงการ  
โครงการประเมินสถานภาพไทยศึกษา ด้านโบราณคดี  
อาจารย์ ดร. รัศมี ชูทรงเดช  
หัวหน้าโครงการ

---

1. คณะผู้วิจัย

1.1 อาจารย์ ดร. รัศมี ชูทรงเดช      ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี  
มหาวิทยาลัยศิลปากร

หน้าที่ 1. หัวหน้าโครงการ ทำหน้าที่ประสานงานในคณะวิจัย  
2. สืบหาเอกสารและข้อมูลทางโบราณคดี  
3. ประเมินข้อมูลเอกสารและหลักฐานทางโบราณคดี  
4. สังเคราะห์ข้อมูล  
5. เสนอรายงานการวิจัย  
6. เขียนรายงานการวิจัย

1.2 อาจารย์อมรา ศรีสุชาติ      สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑที่ 10  
สงขลา กรมศิลปากร

หน้าที่ 1. สืบหาเอกสารและข้อมูลทางโบราณคดี  
2. ประเมินข้อมูลเอกสารและหลักฐานทางโบราณคดี  
3. สังเคราะห์ข้อมูล  
4. เขียนรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัย

1.3 นางสาวดวงกมล อัสวมาศ      ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี  
มหาวิทยาลัยศิลปากร

หน้าที่ 1. รวบรวมเอกสารและข้อมูลทางโบราณคดี  
2. จำแนกข้อมูล  
3. ประเมินข้อมูลเอกสารและหลักฐานทางโบราณคดีเบื้องต้น  
4. จัดทำบรรณนิทัศน์และสาระสังเขป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อประมวลบรรณานุกรมข้อมูลที่มีเนื้อหาโบราณคดีเกี่ยวกับ  
ไทยศึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ



- 2.2 เพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีที่ปรากฏในเอกสารการค้นคว้าวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับไทศึกษา
- 2.3 เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลและประเมินสภาพของโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับไทศึกษา

### 3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ทำให้ทราบงานโบราณคดีเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “ไท” บ้าง และที่มีอยู่นั้นเรื่องใด มี หรือ ขาด เนื้อหาด้านใด ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ระเบียบวิธี ซึ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางต่อการวางแผนงานวิจัยทางโบราณคดีเรื่อง “ไท” อย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนในอนาคต
- 3.2 ทำให้ทราบว่า ในบรรดางานที่ มี อยู่ งานใดบ้างที่ให้ความรู้ทางโบราณคดีเรื่องไท ได้ อย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้เชื่อมโยงกับข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ไท” ในสาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งจะทำให้ความรู้ความเข้าใจเรื่อง “ไท” บางแง่มุมที่กระจัดกระจายหรือให้ความหมายในภาพรวม
- 3.3 ได้ฐานข้อมูลส่วนหนึ่งที่สามารถนำไปใช้สำหรับการศึกษาด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเรื่องอื่นๆ ได้
- 3.4 สามารถนำแนวทางการศึกษาวิจัยลักษณะนี้ไปใช้เป็นแบบอย่างในการศึกษาสถานภาพโบราณคดีด้านอื่นๆ ซึ่งจะยังผลให้เกิดการจัดระเบียบการวิจัยทางโบราณคดี เช่นเดียวกับสาขาอื่นๆ ในอนาคต

### 4. ระยะเวลาในการดำเนินงาน 1 ปี (1 มิถุนายน 2540-31 พฤษภาคม 2541)

- 4.1 การสำรวจเอกสารและข้อมูลครั้งที่ 1
  - 3 เดือน (ระหว่างมิถุนายน-สิงหาคม 2540)
- 4.2 การสำรวจเอกสารและข้อมูลครั้งที่ 2
  - 3 เดือน (ระหว่างกันยายน-พฤศจิกายน 2540)
- 4.3 การสังเคราะห์และประเมินข้อมูลครั้งที่ 1
  - 3 เดือน (ระหว่างธันวาคม 2540-กุมภาพันธ์ 2541)
- 4.4 การสังเคราะห์และประเมินข้อมูลครั้งที่ 1
  - 3 เดือน (ระหว่าง มีนาคม-พฤษภาคม 2541)
- 4.5 การแก้ไขและปรับปรุงผลงานวิจัย
  - 1 เดือน (กรกฎาคม 2541)



## 5. การดำเนินงานตลอดโครงการ

การดำเนินงานตั้งแต่ช่วงเดือนมิถุนายน 2540 ถึงเดือนพฤษภาคม 2541 ส่วนใหญ่จะดำเนินการตามที่ระบุไว้ในสัญญา ซึ่งเน้นการประเมินเอกสารเป็นหลัก รายละเอียดต่างๆ ได้แจกแจงไว้ในรายงานผลการวิจัยขั้นสมบูรณ์ โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้คือ

### 5.1 การเก็บข้อมูล

5.1.1 การสำรวจเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ผลงานวิจัย ตามแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์ข้อมูล สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น

5.1.2 การสำรวจหลักฐานทางโบราณคดีจากพิพิธภัณฑสถานและแหล่งโบราณคดี เพื่อเปรียบเทียบและตรวจสอบกับข้อมูลเอกสาร

- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา พระนครศรีอยุธยา
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง สุพรรณบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น ขอนแก่น
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า กาญจนบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ เชียงใหม่
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญชัย ลำพูน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย นครราชสีมา
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา สงขลา
- ศูนย์ข้อมูลถ้ำน้ำลอด ปางมะผ้า แม่ฮ่องสอน
- แหล่งโบราณคดีถ้ำน้ำลอด แม่ฮ่องสอน
- แหล่งโบราณคดีออบหลวง เชียงใหม่
- แหล่งโบราณคดีเนินอุโลก นครราชสีมา
- แหล่งโบราณคดีวัดกู่เต้า เชียงใหม่
- อุทยานประวัติศาสตร์อยุธยา พระนครศรีอยุธยา
- อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย สุโขทัย
- อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สุโขทัย

### 5.2 การประชุมกลุ่มย่อยในคณะผู้วิจัย

การประชุมกลุ่มย่อยในคณะผู้วิจัย หัวหน้าโครงการพบกับผู้ช่วยนักวิจัยทั้งสอง สัปดาห์ เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการรวบรวมข้อมูล และพบกับผู้วิจัยร่วมทุก 2



เดือน เพื่ออภิปรายถกเถียงประเด็นปัญหาต่างๆที่พบจากเอกสารที่ประเมิน นอกจากนี้ยังได้รายงานความก้าวหน้าทางโทรศัพท์และโทรสารกันทุกเดือน ทั้งผู้วิจัยร่วมและผู้ช่วยนักวิจัยจะรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินให้กับหัวหน้าโครงการทุก 2 เดือน

### **5.3 การประชุมรายงานความก้าวหน้าของโครงการชุด**

หัวหน้าโครงการเสนอรายงานความก้าวหน้าทุก 3 เดือน และเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณะ 1 ครั้ง ดังนี้

- รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 วันที่ 28 สิงหาคม 2540
- รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 2 วันที่ 12 ธันวาคม 2540
- รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 3 วันที่ 20 มีนาคม 2541
- เสนอผลการวิจัย เรื่องการประเมินสถานภาพไทศึกษา ด้านโบราณคดี ในโครงการประชุมเสนอผลงานการวิจัยชุด โครงการประเมินสถานภาพไทศึกษา จัดโดยสถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 18-19 มิถุนายน 2541

### **5.4 การเข้าร่วมประชุมนานาชาติ**

หัวหน้าโครงการเข้าร่วมการสัมมนาระดับนานาชาติเรื่องไทศึกษานอกประเทศ จัดโดยสถาบันภาษาและการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างวันที่ 29-31 กรกฎาคม 2541 เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเปรียบเทียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับไท จากผลงานการวิจัยของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ

### **5.5 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลกับนักโบราณคดีต่างชาติ**

หัวหน้าโครงการมีโอกาสได้ไปเสนอผลงานทางวิชาการด้านโบราณคดีต่าง ประเทศ คือ 16<sup>th</sup> Congress of the Indo-Pacific Prehistory Association ณ Melaka, Malaysia ระหว่างวันที่ 1-7 กรกฎาคม 1998 และ หัวหน้าโครงการและผู้วิจัยร่วมได้ไปเสนอผลงานวิจัยในการประชุม Singapore Symposium of Pre-Modern Ceramic in Southeast Asia ณ Singapore ระหว่างวันที่ 8-11 กรกฎาคม 1998 ทำให้มีโอกาส ได้เห็นข้อมูลทางโบราณคดีจากประเทศจีน เวียดนาม เมียนมาร์ กัมพูชา ลาว มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ นอกจากนี้ยังได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิชาการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และนักวิชาการชาวตะวันตก ทำให้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยโดยตรง



## 6. ผลการวิจัย

- 6.1 ไม่มีนักโบราณคดีไทยและต่างชาติที่ศึกษาวิจัยเรื่องไทศึกษา ด้านโบราณคดี โดยตรง และยังไม่มีการดำเนินงานวิจัยในเรื่องนี้อย่างมีระบบตามระเบียบวิธีการทางโบราณคดี หรือตั้งโจทย์การวิจัยอย่างลุ่มลึก
- 6.2 ไม่มีนักโบราณคดีไทยสนใจศึกษาเรื่องไท เนื่องจากการศึกษาโบราณคดีค่อนข้างจะกระจัดกระจายตามความสนใจของนักโบราณคดีแต่ละคน ไม่มีทิศทางที่ชัดเจนเช่น โบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ช่วงยุคโลหะ โบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์สมัยทวารวดี เป็นต้น การศึกษามักจะเน้นเรื่องระบบเทคโนโลยี และรูปแบบของโบราณวัตถุสถานมากกว่าการศึกษาองค์รวมทางวัฒนธรรมในอดีต และอธิบายปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ไท (Ethnic identity “Tai”) กับโบราณคดีนั้นเป็นปัญหาเชิงมนุษยวิทยาโบราณคดี อันมิใช่แนวทางหลักของการศึกษาโบราณคดีในประเทศไทยปัจจุบัน
- 6.3 ระเบียบวิธีการวิจัยส่วนใหญ่ใช้การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของโบราณวัตถุที่มีลักษณะเด่นเป็นหลัก ทำให้ขาดการวิเคราะห์ตรวจสอบหลักฐานอื่นๆ ทั้งหมดเข้าด้วยกันอย่างละเอียด เป็นปัญหาหลักของการดำเนินงานโบราณคดีในประเทศไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- 6.4 ไม่มีการเชื่อมโยงและศึกษาเปรียบเทียบหลักฐานทางโบราณคดีตามลำดับเวลาและสถานที่
- 6.5 ไม่มีการวิเคราะห์โครงกระดูกที่ได้จากการขุดค้นในแหล่งโบราณคดีในประเทศไทยและเขตภูมิภาคภาษาไทยอย่างละเอียดและเป็นระบบ โดยนักโบราณคดีท้องถิ่น
- 6.6 ไม่มีการศึกษาจารึกโบราณที่เกี่ยวกับ “ไท” อย่างลุ่มลึก
- 6.7 ความเข้มข้นต่อการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ สามารถจำแนกได้ดังนี้
  - พูดถึงคนไทโดยตรง
  - พูดถึงคนไท โดยภาพรวมจากคนในภาคพื้นทวีปและหมู่เกาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
  - พูดถึงพื้นที่ที่อยู่ในเขตภูมิภาคภาษาไทย โดยระบบความเกี่ยวพันกับคนไท
  - พูดถึงพื้นที่ที่อยู่ในเขตภูมิภาคภาษาไทย แต่ไม่ระบุว่าเกี่ยวพันกับคนไท (ผู้วิจัยต้องตีความเอง และนำมาเป็นข้อมูลประกอบการสันนิษฐานเชื่อมโยง)
- 6.8 แนวคิดทฤษฎีแบ่งเป็น 3 แนวคิดหลักๆ ซึ่งก็ไม่แตกต่างจากการแบ่งโดยนักประวัติศาสตร์ที่แบ่งทฤษฎีกำเนิดไท



- ทฤษฎีการแพร่กระจายและเคลื่อนย้าย .
- การปะทะสังสรรค์ทางวัฒนธรรม
- การอยู่ติดที่

6.9 มิติเวลาเรื่องไทศึกษาด้านโบราณคดีควรจะย้อนลงไปถึง 4000 ปี ซึ่งปรับ

เพดานความคิดจากพุทธศตวรรษที่ 19 โดยอาศัยการประเมินจากแนวคิดทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม และทฤษฎีอยู่ติดที่ ที่อ้างหลักฐานทางโบราณคดีของการเพาะปลูกข้าว ลวดลายบนภาชนะดินเผา คนมอญโกลอยด์ และการทำโลหะกรรม และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ภาษาศาสตร์ของตระกูลภาษา ออสโตรเอเชียติกและออสโตรนีเซียน ที่สันนิษฐานว่าการเคลื่อนย้ายของกลุ่มคนมาจากทางเหนือน่าจะลงมาประมาณ 4000 ปีมาแล้ว

นอกจากนี้จากการเปรียบเทียบหลักฐานทางโบราณคดีจากทั้ง 4 เขต ก็เริ่มเห็นความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมที่ปรากฏในรูปแบบ ลวดลาย เทคโนโลยีการผลิต ตลอดจนความซับซ้อนทางสังคมตั้งแต่ 4000 ปีมาแล้ว ดังนั้นระยะเวลานี้เองน่าจะถือเป็นจุดเริ่มต้นค้นหาความเหมือนหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม “ไท”

6.9 หลักฐานทางโบราณคดีแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่ 20,000 กว่าปีมาแล้วเป็นพวกออสตราลอยด์-เมลานีซอยด์ (แหล่งโบราณคดีถ้ำหมอบีเยว กระบี่) ในขณะที่หลักฐานของเชื้อชาติมอญโกลอยด์ในประเทศไทยเก่าเพียง 4000 ปีมาแล้ว (แหล่งโบราณคดีบ้านเก่า)

นอกจากนี้หลักฐานโครงกระดูกที่พบในเขตที่ 1 และ 2 แสดงว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูดทั้งในอดีตและปัจจุบันเป็นชาติพันธุ์มอญโกลอยด์ได้ อาจกล่าวได้ว่าบนผืนแผ่นดินไทยในอดีตมีคนหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกัน ความเข้มข้นในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนภายในและภายนอกประเทศไทยมีมาตั้งแต่เมื่อประมาณ 3000-2500 ปีมาแล้ว เมื่อคนเริ่มรู้จักเทคโนโลยีการทำโลหะกรรม การเคลื่อนย้ายไป-มาของกลุ่มชนน่าจะมีหลายละลอกและต่อเนื่องมาจนกระทั่งถึงสมัยประวัติศาสตร์

## 7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

7.1 พัฒนางองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวกับไทศึกษา ด้านโบราณคดี

7.2 ประเมินความน่าเชื่อถือของงานนิพนธ์ของไทศึกษา ที่ใช้ข้อมูลทางด้านโบราณคดี โดยนักวิชาการโบราณคดี และนักวิชาการสาขาอื่นๆ ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ



ที่นำมาสนับสนุนแนวคิดทฤษฎี/ข้อสมมติฐานของตน อันจะช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องกำเนิดไท

- 7.3 ทำให้ทราบว่ายังไม่มีนักโบราณคดีไทยที่ศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวกับไท
- 7.4 สร้างฐานข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิจัยในอนาคต
- 7.5 ส่งเสริมและพัฒนา นักวิจัยรุ่นใหม่ โดยเฉพาะการฝึกหัดนักศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งเป็นผู้ช่วยนักวิจัยให้มีโอกาสเรียนรู้การประเมินหลักฐานทางโบราณคดี

## 8. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการวิจัย

- 8.1 การศึกษาและหลักฐานทางโบราณคดีปัจจุบันยังไม่หนักแน่นพอที่จะเป็นเครื่องบ่งชี้วัฒนธรรมเฉพาะที่มีร่วมกันของกลุ่มชน “ไท” เนื่องจากขาดหลักฐานทางโบราณคดี ในเขตพื้นที่ 2 (ภูมิศาสตร์ภาษาไทย) ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของงานวิจัย ซึ่งหาได้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับข้อมูลในอีก 3 พื้นที่
- 8.2 ยังขาดงานนิพนธ์ที่จะนำมาใช้เป็นหลักหรือมาตรฐานในการตรวจสอบและสังเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีที่ทันสมัย เนื่องจากมีรายงานการวิจัยน้อยชิ้นมากที่จะเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ ที่มีรายละเอียดเชิงคุณภาพและปริมาณของโบราณวัตถุทุกประเภท ทำให้ไม่สามารถจะประเมินสถานภาพในหัวข้อต่างๆ ตามสัญญาที่ทำไว้ ในข้อ 7.1 คือ

- การดำรงชีพ/อาหารการกิน
- ความเชื่อศาสนา พิธีกรรม ประเพณี
- เครื่องนุ่งห่ม/เครื่องประดับ
- ศิลปกรรม
- การตั้งถิ่นฐาน/การเคลื่อนย้าย/ลักษณะสถาปัตยกรรม
- โครงสร้างทางสังคม/การจัดองค์กรทางสังคม
- ระบบเศรษฐกิจ/การผลิต

- 8.3 ความผันแปรของหลักฐานทางโบราณคดีมีผลต่อความถูกต้องหรือผิดพลาดของแนวคิดทฤษฎี หลักฐานทางโบราณคดีมีความผันแปรอันเนื่องมาจาก

- การค้นพบหลักฐานเพิ่มมากขึ้นจากการปฏิบัติงานโบราณคดีในทุกๆ ปี
- พัฒนาการของกระบวนการวิเคราะห์หลักฐาน (เช่นการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ หรือ การวิเคราะห์ด้วยวิธีตรวจสอบ DNA)



- การดำเนินการวิเคราะห์หลักฐานด้วยกรรมวิธีแตกต่างกัน มีผลต่อการให้ความหมายหลักฐานอย่างเดียวกันที่แตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์ด้วยวิธีเทอร์โมลูมิเนสเซนส์จากเครื่องปั้นดินเผาของบ้านเชียง ในปีพ.ศ. 2515 ให้ค่าอายุที่บ้านเชียงมีอายุประมาณ 7000 ปีมาแล้ว ต่อมาผลการกำหนดอายุคาร์บอน 14 ของถ่านให้ค่าอายุ 5600 ปีมาแล้ว ความผันแปรของการให้ความหมายหลักฐานเช่นนี้ มีผลต่อความถูกต้องหรือผิดพลาดของแนวคิดทฤษฎีที่น่าเสนอ กล่าวคือ มีผู้เสนอทฤษฎีว่า มีการเคลื่อนย้ายจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปทางเหนือ (จากล่างขึ้นบน) เพราะแหล่งโบราณคดีบ้านเชียงพบวัฒนธรรมสำริด 7000 ปีเก่ากว่าจีน แต่เมื่อค่าอายุเปลี่ยนเป็น 5600 ปีมาแล้ว ไม่เก่าไปกว่าจีน ทฤษฎีข้างต้นจึงผิดพลาด
- โบราณวัตถุและแหล่งโบราณคดีจำนวนมากไม่มีค่าอายุที่แน่นอน ซึ่งได้จากการกำหนดอายุทางวิทยาศาสตร์ (คาร์บอน 14) ทำให้การเปรียบเทียบหลักฐานทางโบราณคดีขาดความน่าเชื่อถือ

7.4 หลักฐานทางโบราณคดีส่วนใหญ่ที่ถูกนำเสนอในงานนิพนธ์ต่างๆ มักจะกล่าวถึงโบราณวัตถุที่มีลักษณะเด่นของแหล่งโบราณคดี หรือวัฒนธรรมนั้นๆ แต่โบราณวัตถุอื่นๆ ที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับที่อื่น มักไม่ได้รับการบรรยายอย่างละเอียด ดังนั้นจึงทำให้ยากแก่การตรวจสอบและประเมินความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งโบราณคดี

7.5 ในการประชุมรายงานความก้าวหน้าของโครงการ ผู้ร่วมวิจัยแต่ละโครงการย่อยไม่มีโอกาสได้ถกเถียง อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผลการวิจัยของสาขาวิชาตน ทำให้ไม่สามารถจะสังเคราะห์ข้อมูลจากศาสตร์ต่างๆ เพื่อช่วยเชื่อมโยงความสัมพันธ์หรือความต่อเนื่องทางวัฒนธรรมจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้

## 8. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและสนับสนุนโครงการวิจัยต่อไปในอนาคต

### 8.1 โครงการสำรวจทางโบราณคดีภาคสนาม

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโบราณวัตถุสถานประเภทต่างๆ ในขอบเขตภูมิศาสตร์



ภาษาไทยกับหลักฐานที่พบในประเทศไทย โดยสำรวจพื้นที่เวียดนามตอนเหนือ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มคนพูดภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ (SW Tai) มลทลกวางสี และพม่าซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มคนพูดภาษาไทเหนือและกลาง (N/C Tai) การสรุปตัวอย่างการสำรวจนี้จะครอบคลุมพื้นที่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ภาษาไทยปัจจุบันเป็นหลัก โดยได้ข้อมูลแนวเหนือ-ใต้ที่สัมพันธ์กับประเทศไทย แล้วทำการตรวจสอบความเหมือนและความแตกต่างของโบราณวัตถุสถาน

### วิธีการศึกษา

- การสำรวจภาคสนาม ในเขตพื้นที่ที่ 2 (เขตภูมิศาสตร์ภาษาไทย) ที่เป็นหลักฐานในพิพธิภณต์ต่าง ๆ หรือแหล่งโบราณคดีที่พบในพื้นที่นั้นๆ
- มุ่งเน้นวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดีในเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทยตามลำดับเวลาดั้งเดิมาก่อนประวัติศาสตร์จนถึงพุทธศตวรรษที่ 20 ก่อนการสร้างตัวแบบวิจัยเกี่ยวกับโบราณคดี (Model) ของ “ไท”
- การกำหนดค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ของแหล่งโบราณคดีที่ที่มีการค้นพบที่สำคัญในเขตภูมิศาสตร์ภาษาไทยจะต้องทำอย่างเร่งด่วน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการศึกษาเปรียบเทียบและควบคุมเรื่องลำดับเวลา
- เลือกศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีที่ประเมินจากงานวิจัยนี้ ว่าเป็นความเป็นไปได้ที่จะเป็นข้อมูลบ่งชี้ “วัฒนธรรมไท” หรือไม่ เช่น กลองมโหระทึกสำริด ภาพเขียนสีผนังถ้ำ เป็นต้น โดยสามารถจะแยกเป็นโครงการย่อยๆ ที่ศึกษาโบราณวัตถุแต่ละประเภทอย่างละเอียด

### ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ช่วยตรวจสอบและยืนยันทฤษฎีกำเนิดไท
- ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับลักษณะวัฒนธรรมทางโบราณคดีของ “ไท” ที่น่าจะปรากฏต่อเนื่องจนกระทั่งปัจจุบัน

## 8.2 โครงการศึกษาเปรียบเทียบโครงกระดูกที่ขุดค้นในประเทศไทย

ศึกษาเปรียบเทียบโครงกระดูกที่พบจากแหล่งโบราณคดีที่ทำการขุดค้นในประเทศไทยทั้งหมด ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนกระทั่งสมัยประวัติศาสตร์ เพื่อจำแนกประชากรที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยตั้งแต่แรกเริ่ม ว่าเชื้อชาติ/กลุ่มประชากรใดเป็นประชากรดั้งเดิม และเชื้อชาติ/ประชากรใดเป็นประชากรที่อพยพเคลื่อนย้ายมาใหม่



### **วิธีการศึกษา**

- จัดทำแผนที่การกระจายของคนเชื้อชาติต่างๆ ตามลำดับเวลา
- วิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ เพื่อหาลักษณะเฉพาะของกลุ่มประชากรไทย
- วิเคราะห์ด้วยวิธี DNA เพื่อบ่งชี้กลุ่มประชากร
- วิเคราะห์โรคภัยไข้เจ็บ เพื่อตรวจสอบว่าโรคภัยใดบางเป็นโรคที่ปรากฏเฉพาะกลุ่มประชากรไทย ที่ส่งผ่านทางกรรมพันธุ์หรือพันธุกรรม

### **ผลที่คาดว่าจะได้รับ**

- ทำให้ทราบว่าเชื้อชาติ/ประชากรใดเป็นประชากรดั้งเดิมที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย และเชื้อชาติ/ประชากรใดเป็นกลุ่มใหม่ที่เข้ามาภายหลัง อันจะช่วยตอบคำถามและตรวจสอบทฤษฎีการเคลื่อนย้าย หรือการอยู่ติดที่
- ช่วยสร้างฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบกับโครงกระดูกที่พบในประเทศเพื่อนบ้าน  
โครงการนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากนักวิทยาศาสตร์และนักมานุษยวิทยากายภาพ

## **8.3 โครงการศึกษาเปรียบเทียบและศึกษาการกระจายของจารึกโบราณที่พบในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน**

ศึกษาเปรียบเทียบคำในจารึกโบราณ ไวยากรณ์ไทยในจารึกที่พบในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและเขตพื้นที่อื่นๆ

### **วิธีการศึกษา**

- ประเมินหลักฐานประเภทจารึกที่พบในประเทศไทยทั้งหมด ว่าคำไทยภาษาไทยเริ่มปรากฏเมื่อไหร่ มีการกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ อย่างไร
- จัดทำแผนที่การกระจายของจารึกของแต่ละภาษาและอักษรตามลำดับเวลา



### ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ทำให้ทราบความสัมพันธ์ของภาษา กับคนที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย  
ว่ามีพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างไร
- ทำให้ความกระจ่างเกี่ยวกับแนวคิด/ทฤษฎีกำเนิดไท

### 8.4 โครงการแปลเอกสารทางด้านโบราณคดี

เนื่องจากปัญหาสำคัญที่พบจากการประเมินงานคือการเข้าไม่ถึงข้อมูล โดยเฉพาะเอกสารที่เขียนภาษาจีน เวียดนาม พม่า เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการแปลเอกสาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อไปในอนาคต

### 8.5 โครงการสหวิทยาการเพื่อตอบปัญหาเฉพาะเรื่อง เช่น

- **โครงการศึกษาเรื่องกำเนิดกสิกรรม**

โดยเริ่มต้นจากตั้งข้อสันนิษฐานเบื้องต้นเรื่องการทำนาเกี่ยวข้องกับ “คนไท” สิ่งที่ต้องศึกษาจะต้องทำการศึกษาเปรียบเทียบในขอบเขตพื้นที่เดียวกัน แต่วิเคราะห์ในแง่มุมของหลักฐานทางโบราณคดี พันธุกรรมของข้าว เทคนิคการปลูกข้าว และสภาพนิเวศของพันธุ์ข้าวแต่ละชนิด ตำนาน คติชน ความเชื่อ คำที่เกี่ยวกับข้าวหรือกสิกรรม เป็นต้น

- **โครงการศึกษาเรื่องกำเนิดของรัฐ**

โดยวิเคราะห์ในแง่มุมของหลักฐานทางโบราณคดี หาสาเหตุของการเกิดของรัฐลักษณะของรัฐแรกเริ่ม (Primary State) ที่อาจจะสืบเนื่องไปถึงรัฐในช่วงต่อมา (Secondary State) เชื่อมโยงกับสาขาอื่นๆ เช่นประวัติศาสตร์ การเมืองและการปกครอง คำ/ภาษาศาสตร์ คติชน ความเชื่อ เป็นต้น

.....